

Subkultura

1. je soubor specifických hodnot, norem, vzorů chování
- životní styl charakterizující určitou skupinu v rámci širšího společenství nebo hlavní či dominantní kultury
2. tímto termínem se označuje specifická skupina, která se odlišuje hodnotami, chováním a životním stylem
- podílí se na dominantní kultuře a na fungování širšího společenství
 - důležitým znakem je odlišení od dominantní kultury
 - základem utváření může být i etnická příslušnost
 - podle A. B. Hollingsheada vznikají specifické s., které se reprodukují tím, že se interakčně uzavírají vůči odlišným stratifikačním úrovním
 - pravidelná interakce mezi příslušníky určité sociální vrstvy vede ke vzniku postojového, hodnotového a normativního komplexu, který zahrnuje postoje k práci, ke vzdělání, k módě, hudbě, jazyku, náboženství atd.
 - projevuje se v podobném životním stylu
 - speciální škola vysvětluje deviantní chování jako důsledek soc. učení uvnitř specifických s. Tak vznikají s., kt. se významně vzdalují od dominantní kultury a širší společnosti, ale nejsou od nich nikdy úplně odděleny (s. prostitutky apod.)
 - s. mívají tendence k vědomému sebeuzavírání
 - vytvářejí si osobitou symboliku a svébytný jazyk
 - dějiny módy ulice jsou dějinami s., kt. vznikaly jako reakce na ofic. kulturu
 - mladí lidé zdůrazňovali svůj nesouhlas nekonvenčním oblečením
 - osobního stylu v oblékání příslušníků s. se zmocnily módní tvůrci. V 90. l. 20. stol. se součástí komerční módy staly i kdysi alternativní styly.

V současné době, kdy obliba určitého produktu trvá okamžik a za chvíli je „in“ opět něco jiného, je velmi obtížné najít někoho, kdo je věrný svému cíli po celý život. Nabízí se zde otázka, zda subkultury jsou stále tím, čím byly v době svého vzniku.

Každá doba má své subkultury, které reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé jsou méně známé, některé více. Existuje velké množství subkultur, z nichž každá vyznává něco jiného – rastafariáni, satanisté, trampové, jehovisti, skinheads, kulturisti aj.

Velmi často dochází k výměně jedné subkultury za jinou. Z vegetariána se stane vegan, z vegana flexaterián, z metalisty folkař, z alternativy mainstream. Domnívám se, že zvláště poslední případ je v dnešní době častým jevem. Podle mého názoru mohou subkultury přežít pouze bez zájmu dominantní společnosti. Jakmile jejich prvky začínají nosit nebo používat lidé, kteří nesdílejí původní myšlenku, dojde ke zpronevření původního cíle. Rázem se z odlišného stává stereotyp. Jako tomu bylo např. u punkového hnutí. V Anglii v 70. letech začala londýnská mládež reagovat na popové hvězdy a doznívající hnutí hippies. V této době začala stoupat nezaměstnanost, lidé se začali uchýlovat k volným partnerským vztahům, ke drogám atd. Toto vše punkům nahrávalo. Módní návrhářka Vivienne Westwood a hudební manažer Malcolm McLaren si zde otevřeli obchod nabízející kožené bundy s cvočky, tartanové kalhoty, vysoké šněrovací boty, kostkované košile. McLaren se stal hudebním manažerem skupiny Sex Pistols, kteří významně přispěli k rozšíření tohoto hnutí. Ale již na konci 70. let začaly obchody v Paříži a Londýně nabízet punkové oblečení běžným zákazníkům. Antimóda se proměnila v módu. Alexandr McQueen na začátku 90. let uvedl kolekci plnou kostky, tartanu, kůže, vysokých bot a cvočků. Vše v punkovém duchu. Náhle se tento styl rozšířil i mezi majetnější vrstvy a osoby, pro něž je vzhled velmi důležitým faktorem a chtějí nosit to, co se právě nosí. Což se dle mého názoru neslučuje s původními hodnotami tehdejších punků. Všechny tyto faktory dle mého názoru znamenaly konec punkového hnutí.

A co taková méně známá subkultura zooties? Kdo to vlastně je a existují ještě v dnešní době? Na začátku 40. let se objevila subkultura bohatých afroameričanů z Harlemu, kteří chtěli dokázat bílým, že i oni jsou schopni vydělávat peníze. Svým oblečením toto tvrzení chtěli deklarovat. Řídili se pravidlem: čím větší zootie, tím je jeho klobouk širší. I když vládní nařízení zakazovala použití vlny na civilní oblečení, zooties si z nařízení nic nedělali. Což vedlo k rasovým nepokojům. Příslušníci této subkultury byli přepadáváni a svlékáni donaha. Také docházelo k jejich bití a na jejich oblečení se výtržníci často vymočili. Swingoví hudebníci postupně převzali oblečení zooties. Domnívám se, že zooties jako subkultura již neexistují. Ale určité pozůstatky příslušníků tohoto hnutí přetrvávají v oblečení swingových hudebníků. Jako např. dvoubarevné boty, klobouky, košile či vesty.

Subkultura rastafariánů dle mého názoru existuje dodnes. V roce 1930 se novým Etiopským císařem stal Hailem Selassiem I, který dal Jamajčanům naději, že se dočkají vysvobození. Začali bojovat proti americkému konzumerismu důrazem na osobní důstojnost, toleranci, mírumilovnost, přírodu a z ní vyzařující harmonii a klid. Myšlenky rastafariánů začaly být aktuální v Karibiku, Americe i po celé Evropě. Oblečení, náramky, šátky a čepice

těchto příslušníků symbolizují barvy etiopské vlajky. Tedy žlutá, zelená a červená. Dalším symbolem rastafariánů jsou dready, které mají připomínat hřívu „Lva z Judy“. Vítěz nad světem, který ovládá touha po bohatství. Samotné dready se staly velmi populárním účesem a svou oblibu si zachovávají i dnes. Také v tomto případě došlo ke zpronevření původních hodnot a duchovní symbolika se proměnila v pouhé klišé. Méně známou příbuznou subkulturou rastafariánů jsou ragamuffini. Odklánějí se od všeho, co má společné s rasta stylem. Oslavují násilí, sex a majetek. Toužili po moci a bohatství, chodili do barů a žili noční život. Mým názorem je, že tato subkultura stále přežívá, pouze ji nenajdeme pod názvem ragamuffini, ale spíše pod označením zlatá mládež. Tedy děti bohatých rodičů, kteří se chtějí bavit a mít dostatek finančních prostředků.

Domnívám se, že subkultury již nejsou to, co bývaly. Je velmi obtížné najít člověka, který opravdu věří v hodnoty, které vyznává. A nedělá to jen z důvodu pozérství, oblíbenosti u druhých či pouze z důvodu, že je to právě v módě. Důležité je, že ví, proti čemu revoltuje a v co věří.

Seznam použité literatury:

PETRUSEK, Miloslav. Velký sociologický slovník, svazek 2, 1996

MÁCHALOVÁ, Jana. Budiž móda, Praha: Brána, 2012, 275 str.

Použité internetové zdroje:

Internetové stránky On-line výkladového slovníku arts managementu a arts marketingu, <http://artslexikon.cz/index.php/Subkultura>